

התורה והמצוות

בפ"ד גליון כט' פרשת אחרי מות ה'תשע"ט

גליון שבועי לחניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

מאמר בפנימיות הפרשה, משרשי הדברים עד לעובדא ולמעשה

דרשתי קרבתי

בירור הרצון

לבוא ככל עת, וגם לא בכגדי זהב. ובזה הוא מבאר גם מהו 'ידבר ה' אל משה', שאף את משה הזהיר על כך, שלא יסבור שכיון שהוא גדול מאהרן לא נאמרה לו אזהרה זו.

ב. עזאזל: ברש"י מבואר שהוא מלשון 'עו', מחמת שהוא צוק גבוה וחתוך. והרמב"ן מבאר על פי סוד, שזהו שמו של הס"מ, ושולחים לו מנהג ביום הכיפורים כדי שלא יקטרנו, ולכן שולחים זאת למדבר שהוא מקום חורב ושממה ושם הוא מקומו. אמנם מוסיף לבאר שאין זה הלילה שאנחנו מקריבים לו קרבן, אלא אנו שליחים מהשם יתברך להביא לו (עיי"ש באריכות).

וכמו כן, מבואר בדברי האור החיים הקדוש, ומרחיב לבאר העניין – שבכל מעשה של אדם, לטוב או להילח לרע, הוא מוליד כח כוח. והכוחות הרעים שנבראו ממעשיו הם אלו שמענישים אותנו. והתיקון לזה, הוא לבטל את הכח הזה וממילא הוא ניצול מעונש. ויש בזה שלשה דרגות: א. שוגג, יכול להתכפר בקרבן – כאשר ב'סמיכתו' הוא מכנים כל כוחות הרע בקרבן ושוחטו. ב. מזיד של טומאת מקדש וקדשיו, מתכפר ביום הכיפורים על ידי הפר והשעיר שנעשים בפנים. ג. מזיד של כל העבירות מכנים בתוך השעיר השני, ומחמת גודל המיאוס שולחים אותו לעזאזל, ושם הוא מתבטל.

ג. עינוי: הכתוב קורא לעינוי זו בשם 'תענו את נפשותיכם', ומזה מבואר שאין הכוונה לסתם עינוי הגוף, אלא לעינוי הנפש. והכוונה לתענית של אכילה ושתייה, ולא כדעת הקראים 'מחוקי השם' (רמב"ן ואור החיים). וצריך להבין מה החילוק בין עינוי הגוף לעינוי הנפש. ומה התכלית של עינוי הנפש.

ביאור הפנימיות

בוהר הקדוש מבואר על הפסוק 'בעצם היום הזה תענו את נפשותיכם' – 'לאכנעא לבא, לאדבקא רעותא דלכא לקדשא בריך הוא', והעניין מבואר בהרחבה בליקוטי מוהר"ן (סימן קע"ט): 'שעל ידי התענית נכנע ונחלש הלב, ונתבטל כל הרצונות האחרים שלו מפני רצון הקדוש ברוך הוא, לאדבקא רעותא דלכא', ובה מתבאר כל עניין יום הכיפורים, כמבואר בליקוטי הלכות, וכדלהלן.

כפרת עוונות – על שום מה

צריך להבין מהו סליחת העוונות של יום הכיפורים. ואיך ייתכן שאדם עושה מה שעושה כל השנה, והנה מגיע יום אחד שבו נמחלים כל עוונותיו, ולא נותר בו כל מום ופגם.

בשלמא כשאדם עושה מצדו את ערותא דלתא ועוסק בתשובה – יש כאן עבודה ותמורה בצדה [אף שגם עניין זה הוא פלא, לפנינו משורת הדין ולמעלה מן הדעת, כמבואר במקום אחר]. אבל איך ניתן לקבוע זמן מסוים, שבו נמחלים בקביעות ולכל אדם מישראל כל עוונותיו.

והנה נחלקו רבותינו אם יום הכיפורים מכפר רק לשבים או גם לשאינם שבים. ויש מי שסובר שאפילו לשאינם שבים, ואפילו למי שסובר שמכפר רק לשבים,

פרשת 'אחרי' היא הפרשה השישית בסדר ויקרא, ואף היא עוסקת בענייני הקרבנות ותיקון האדם. בתחילת הפרשה מבואר סדר הקרבנות של יום הכיפורים, ולאחר מכן איסור כמות ואיסור דם. ובסיום הפרשה איסור עריות.

סדר עבודת יום הכיפורים קובע פרשה לעצמו, מלבד מה שהוא מוזכר יחד עם שאר המועדים בפרשת אמור ובפרשת פנחס. ואת הסדר הזה קוראים בקריאת התורה של יום הכיפורים [וגם המשך הפרשה, שעוסקת בענייני עריות קוראים אותה ביום הכיפורים במנהג].

הסדר הזה מתייחד בכמה וכמה דברים, שאינם מצויים כלל בשאר זמנים ושאר קרבנות. וכיום שאין לנו את סדר העבודה, אנו אומרים אותו בתפילת מוסף של יום הכיפורים בהתעוררות גדולה. ויש מקום ללמוד ולהבין מהות עניינו של סדר העבודה הזה, ועל ידו להבין עניין יום הכיפורים בכלל.

התמיהות בפרשה

א. 'אחרי מות שני בני אהרן' – מה טעם להזכיר עניין זה כאן. ומדוע זה ה'הקדמה' לסדר יום הכיפורים. [וגם צריך להבין מהו 'ידבר ה' אל משה' – איזה דיבור נאמר כאן למשה, ואין לומר שנאמר לו לומר לאהרן, כי זה מבואר בפסוק שלאחר מכן 'ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן אהרן אהרן'].

ב. מהו עניינו של קודש הקדשים, ומדוע צריך להיכנס לשם דווקא ביום הכיפורים. ומה הם הקרבנות המיוחדים שמכניסים לשם.

ג. מהו 'עזאזל', ומדוע שולחים לשם את השעיר. ובכלל, צריך להבין עניינם של שני השעירים, שמצד אחד צריכים להיות שוים לגמרי [כמראה, בקומה, ובדמים, ובליקיותם כאחד], ולהביא את שניהם לבית המקדש. ומצד שני מפרידים ביניהם; האחד – נכנס לקודש הקדשים, והשני נשלח לעזאזל. ומדוע כל זה נעשה דווקא על ידי 'גורל' ולא על ידי 'בחירת' אדם.

ד. ביום הכיפורים הוא זמן מחילת עוונות. ובשביל זה עושים את כל סדר העבודה הזה, ובנוסף, צריך להתענות. וצריך להבין מה השייכות בין כל אלו לבין כפרת עוונות.

ביאור הפשט

א. 'אחרי מות' – ברש"י באר (על פי דברי חז"ל) שהזכיר מיתת בני אהרן, כדי לחזק את האזהרה שלא יכנס בכל עת אל הקודש, כדי שלא ימות כמותם. והרמב"ן מבאר שפרשה זו נאמרה מיד לאחר מיתתם [יחד עם האזהרה על שתיית יין], ומחמת שלא נכתב במקומו הזכיר הכתוב באיזה זמן נאמרה הפרשה [וכך הוא בכל פרשה שלא נכתבה במקומה, שהפסוק מבאר מתי היה זמנה].

באור החיים הקדוש מבאר, שמיתת בני אהרן היה על המא העגל (כמובא גם ברש"י בפרשת שמיני), וקודם לזה לא היה אהרן יכול להיכנס לקודש הקדשים, ורק 'אחרי מות שני בני אהרן' הוא יכול לעשות הסדר הזה ולהיכנס לקודש הקדשים. כמו כן, בא הכתוב להדגיש גם להיפך, שאף שנתכפר לו אינו יכול

בוודאי אין זה רק משום שעשה תשובה, כי אם כן אין זה שייך ליום הכיפורים אלא בכל זמן שעושים תשובה מתכפר, אלא יש כאן כח מיוחד של יום הכיפורים, וצריך להבין מה הוא ומה עניינו.

והביאור הוא שיש כאן סוד נפלא של בירור, ולכן מחילת העונות של יום הכיפורים אינו נקרא בשם 'מחילה' אלא בשם 'כפרה' וכך נקרא גם שמו של היום – 'יום הכיפורים' שהוא מלשון קינח ונקיון. וכמו שיתבאר.

העצמיות – והלבושים שעליו

כנוהג שבועלם, האדם מוגדר על פי פעולותיו והנהגותיו; אדם שמתנהג כראוי ועושה מעשים טובים – נחשב לאדם טוב, ולהיפך אם הוא מתנהג שלא כראוי ופוגם במעשים – נחשב לאדם רע. וכך הוא גם בהרגשה שלנו; אנו שופטים את עצמנו ונותנים לעצמנו הגדרה של 'טוב' או 'לא טוב' על פי המעשים וההנהגות.

אמנם באמת אין זה כך. כי אין שום שייכות בין הפעולות וההנהגות לבין האדם בעצמו. האדם בעצמו הוא נקודה פנימית נקיה ומבוררת שכולו טוב, וכל הפעולות, הדיבורים והמחשבות – אינם אלא לבושים. ואמנם אם אינם טובים, הם לבושים צואים פגומים ומלוכלכים, וצריך לנקותם ולזככם – אבל אינם אלא לבושים ולא האדם בעצמו.

כל אדם יש בו המשה הלוקים, הנקראים נפש רוח נשמה היה ויחידה. אמנם באמת האדם בעצמו אינו אלא היחידה שבו, שהוא עצמותו. וכל השאר הם 'לבושים' על אותו עצמיות. (הנפש – הם המעשים, הרוח – ההרגשות והדיבורים, הנשמה והחיה – מחשבות הבנות והשגות). וכל אחד מארבעה אלו, שייך בו מושג של 'פגם', כל אחד מהם לפי עניינו (בעיקר בחלק הנפש), אבל בחלק היחידה לא שייך שום פגם כלל וקלוקל.

והחילוק בין החסתכלות של העולם לבין האמת – הוא עצום. כי אם האדם בעצמו אינו טוב, אזי כדי לתקן זאת – הוא צריך לשנות את עצמו ולהיות משהו אחר. וזה דבר שנראה קשה ובלתי אפשרי, ולכן רוב בני אדם מתייאשים מלתקן את עצמם ולהשתנות. אבל אם האדם בעצמו הוא טוב, ורק הלבושים הם שנפגמו והתלכלכו, אזי בקל יכול לתקן ולשנות. כי אינו צריך לשנות את 'עצמו' ולהיות משהו או מישהו אחר, אלא רק לחזור להיות מה שהוא באמת (ויש בזה הרבה להאריך ואין כאן מקומו).

תשובה ויום הכיפורים

כשאדם עוסק בתשובה – הוא עוסק בנקיון הבגדים שנפגמו ונתלכלכו. אבל ביום הכיפורים אין עוסקים בזה כלל (ועל כל פנים אין זה 'עיקרו של יום'), אלא עוסקים בגילוי האמת הזאת, שיש חילוק בין האדם 'בעצמו' לבין הלבושים שלו.

לולא יום הכיפורים, לא היה בידנו אפשרות לברר האמת הזאת, ולגלות שאנו בעצמנו שלמים ונקיים ומעולם לא נפגמנו. ואם האמת הזאת לא הייתה מתבררת, לא היינו יכולים לעסוק לעולם בתשובה, אלא היינו מתייאשים חלילה. ביום הכיפורים יש לנו את הכח לברר את האמת הזאת, וכשהיא מתבררת, נעשה ממילא 'כפרת' עוונות, שהוא מלשון 'קינח', דהיינו שמקלפים מאתנו את כל הרע שאינו אלא לבוש ולא מחובר אלינו בעצם.

וזה העניין של השעירים. צריך לקחת שני שעירים שוים לגמרי, ולהביא את שניהם לבית המקדש. ובאמת אחד מהם הוא טוב לגמרי, והשני הוא רע לגמרי – אך אין זה ניכר כלל וכלל כלפי חוץ. וזה המצב בו אנו מרגישים עצמנו קודם יום הכיפורים, כאילו הטוב והרע שבתוכנו הם אחד ממש בלי שום היכר והבדל.

ומחמת שהם כל כך שוים, אין שום אדם שיכול להבדיל ביניהם, רק על ידי גורל. והגורל מברר ומגלה שאחד מהם הוא 'טוב', והוא נכנס לקודש הקדשים, והשני הוא 'רע' והוא נשלח לעזאזל. ואז, נעשה הבירור גם בתוכנו, ומתגלה שיש בנו חלק שכולו טוב, וזה העצמיות שלנו ששייך לקודש הקדשים, וכל השאר אינם אלא לבושים והם נשלחים למי שהם שייכים, שהוא זה שעושה את התערוכת והרמאות הזאת.

הכח של הגורל – הוא בעצמו העניין של קודש הקדשים, שאליו נכנס הכח גדול עם השעיר הזה. והוא גם העניין של התענית ביום הכיפורים.

נקודת העצמיות של האדם – הוא הרצון. הרצון הוא החלק החזק ביותר באדם, למעלה מהשכל והמחשבה, ולמעלה מכל ההרגשות הדיבורים והמעשים. והוא באמת השורש של כל המחשבות הדיבורים והמעשים, שכולם מושפעים ממנו ומתנהגים על ידו.

ואמנם הרצון בעצמו אינו מוגדר אצלנו, והוא מתחלק ומתפזר לאלפי רצונות שונים ומשונים זה מזה. אמנם יש 'רצונות' ויש 'רצון שברצונות' (רעוא, ורעוא דרעוין). כלומר, יש הרבה רצונות באדם, אבל יש רצונות הלשים יותר ומעליהם רצונות חזקים יותר שמתגברים עליהם. אדם רוצה ללמוד, אבל הרצון שלו לשמוע חדשות מתגבר על זה. לא יהיה זה נכון לומר שהוא 'לא רוצה' ללמוד, אלא שהרצון השני הוא 'יותר חזק' וגובר עליו.

וכך, מעל כולם יש רצון אחד ויחיד שהוא חזק יותר מהכל, והוא גם מתגבר על כל הרצונות. והוא הרצון 'העצמי'. ובשביל זה צריך להתענות ביום הכיפורים – לא עיני הגוף, שנועד עבור עונש או קנס, אלא 'עיני הנפש', שנועד לברר את הרצונות, ולגלות מהו הרצון האמיתי.

הסיבה לכך שאדם נמשך אחר תאוותיו ויצריו, ואינו שומע את הנקודה הפנימית שלו – הוא משום שהם יותר היצוניים, וממילא יותר רעשניים ויותר עכשוויים, וממילא גם יותר מושכים. אבל אם הוא יעצור עצמו, ולא יימשך 'מיד' אחריהם, אלא ישהה קצת ויקשיב לקול הפנימי יותר – הוא יגלה רצונות יותר חזקים, וכן הלאה עד שיגלה את הרצון העצמי שלו.

וזה מה שקורה ביום הכיפורים. אדם נמשך לאכילה, והוא עוצר עצמו. נמשך לשתייה ושוב עוצר עצמו. וכך שוב ושוב. עד שהרצונות האלו נכנעים ומבינים שיש לו רצון יותר חשוב. וכך במשך התענית מתבררים הרצונות יותר ויותר, עד שמתגלה הרצון השורשי, שהוא הרצון להתדבק בהשם יתברך, שהוא העצמיות של האדם. וכשמתגלה הנקודה הזאת – מתגלה שכל שאר הרצונות, שמהם נמשכו כל הפגמים שלו, אינם שלו.

והגילוי הזה הוא עניין 'קודש הקדשים' שהוא הנקודה היחידה בעולם, שבו מתגלה האמת באופן הכי ברור ונקי. כי כל העולם הוא 'עולם השקר' ומעורב טוב ורע. וגם במקומות קדושים – ששם הטוב יותר חזק מהרע, אבל עדיין אין זה בירור גמור. ואפילו בבית המקדש כביכול יש 'עוד רצונות', שהם שייכים למעשים והרגשות ומחשבות. אבל יש מקום אחד ששם מתגלה הרצון השורשי, שהשם יתברך רוצה בנו, והוא בקודש הקדשים. וזהו הגורל – שמגלה את הרצון הזה, ומברר את האמת מהשקר, ומפריד את הרע מהטוב.

אחרי מות בני אהרן

ההקדמה לכל זה היא מיתת בני אהרן. שמיתתם היתה 'בקרבתם לפני ה' וימותו, ומיתתם היתה באופן של 'גופם קיים ונשמתם נשרפת'. כלומר, בני אהרן היו דבוקים בחלק העצמיות שלהם, עד שלא היה להם שום שייכות לגוף.

ואמנם, אין זה הדרך הראויה, כי אדרבה עיקר התכלית הוא לחבר הנשמה עם הגוף, והמהלך שלהם נחשב לפגם ונענשו על כך (וכפי שהתבאר שם), אבל מתוך כך מתגלה שיש את העצמיות ויש את הלבוש. ועל פי זה מובן כל סדר יום הכיפורים, שתכליתו לברר את נקודת העצמיות – ולא בשביל להיפרד מהגוף, אלא בשביל לדעת מהו העצם ומהו הלבוש, וככה 'העצם' לוכד ולהנהיג כראוי את הלבוש. (ולכן הדיבור הזה נאמר למשה, כי הוא נחשב 'העצמיות' ביחס לכל בני ישראל, ודו"ק).

* * *

ובזה התבארו כל התמיהות: א. הטעם שנאמרה פרשה זו 'אחרי מות'. ב. העניין של קודש הקדשים. ג. העניין של השעירים והגורלות. ד. העניין של עינוי הנפש ושייכותה לכפרת עוונות.

התורה הנלמדת: ליקוטי מוהר"ן, חלק א' תורה ג'.

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

ביאור ההדגשה של אחרי מות שני בני אהרן

כפרת יום הכיפורים

הנה מבואר בפרשה כל סדר עבודת יום כיפור, אבל יש בזה ההדגשה שהפרשה נאמרה "אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני ד' וימותו", ואחר כך כל הפרשה נאמרה באופן ש"אל יבוא בכל עת אל הקודש" רק בסדר המבואר בפרשה, ורק בסוף מבואר שכל זה הסדר צריך לעשות ביו"כ, אבל בכל תחילת הפרשה לא נזכר כלל יו"כ אלא שרק באופן כזה יכולים להיכנס אל הקודש ונבאמת יש דעות שאם רוצה להיכנס לקודש הקדשים בסדר הזה יכול לעשות כן אף כל השנה בכל עת שרוצה, אלא שביו"כ מהיויב לעשות הסדר הזה כמבואר בסוף הפרשה, וכמדומה שכן מובא בשם הגר"א ז"ל ועוד, אבל עכ"פ איך שיהיה משמעות לשונות הפסוקים שסדר העבודה הזה נצרך כדרך להיכנס אל הקודש.

ואולי יתבאר עפ"י דברי רבינו"ל במאמר הזה, כי בני אהרן מתו מחמת שרצו להקטיר קמורת ולהיכנס אל הקודש אע"פ שלא נשאו אשה וכמובא בזוה"ק, ובאזה"ח הק' מבואר שזה פשטיה דקרא "בקרבכם לפני ד' וימותו" היינו שמתו מתוך דבקות עצומה, והמובן מזה שנכנסו לדבקות נוראה מאוד, אבל לא הכינו את הכלים לזה וע"כ לא היה להם אפשרות להתקיים בזה העולם, כי עיקר העבודה היא להכניס את הקול [שהוא בחי' החיות דקדושה], לתוך הדיבור [שהוא בחי' העשייה הפשוטה, וכמבואר באריכות בביאור המאמר], ועל כן מוכרחים לישא אשה כי אין רצון השי"ת שנעסוק בבחי' קול בלי דיבור, ואדרבא יש בזה פגם, כי העיקר הוא להכניס את הקול דייקא לתוך הדיבור, אבל ההתחלה חייבת להיות מקום הלכות התורה בפשיטות, וזה היה בחי' פגם בני אהרן שאף שבוודאי היה בדקות ואין לנו בזה שמין השגה, אבל הדבר נכתב ללמדנו, וכפי המבואר בזוה"ק ומובא הרבה בדברי מוהר"ן"ת זה היה עיקר בחי' הפגם שלהם מה שעלו בזה לבחי' המוחין והחיות ולא רצו לרדת לתוך העולם הזה ולגלות שם דייקא את מלכותו יתברך [וכפי שנתבאר בפרשת שמיני].

ואל יבוא בכל עת אל הקודש

והנה בקודש הקדשים מקום השראת השכינה שם הוא עיקר הארת הניגון והחיות דקדושה ונבאמת מבואר בהמשך המאמר שהניגון דקדושה הוא בבחי' כרוכים שהם פנים בפנים, שהם היו בקודש הקדשים, וכן משם היה בחי' הקול אל משה כי שם מאיר הארת הקול שהוא עיקר בחי' הארת הניגון. וע"כ יש כאן אזהרה מיוחדת אחרי מות שני בני אהרן, שצריך להזהר לא לחזור ולשנות באותו פגם, אלא אל יבוא בכל עת אל הקודש כי א"א לבוא מיד לבחי' החיות והניגון שהוא בחי' קול, רק ע"י כל הסדר של הפרשה שהוא בחי' מצוות התורה וזה בחינת מה שנאמר בו חוקה, ועי"ז יש כאן כלי לקבל את הארת הקול והניגון דקדושה שמאירים בקודש הקדשים.

עיקר עבודת יום כיפור הוא הקרבנות ע"י גורל

ובאמת כל סדר העבודה הוא בעניין הקרבנות שהם עצמם עיקר בחינת בירור הניגון דקדושה (כמבואר בדברי מוהר"ן"ת הל' אפטרופוס הי"ג אות ג, וכמובא לעיל בפרשת ויקרא), וכמו כן יש כאן ההדגשה על עניין הגורל, כי הגורל הוא בחי' הקול שהוא בחי' אתערותא דלעילא (כמו שמתבאר בדברי מוהר"ן"ת הל' פוטרופוס הי"ג אות ה), וזהו ג"כ בחינת הגורל שהוא הארה מלמעלה מה לעשות, אבל הוא נמשך לתוך סדר עבודת הקרבנות שהוא בחינת העשייה, ובפרטות הוא בחינת בירור הניגון דקדושה מבחי' רוח הבהמיות שהוא בחי' הניגון של היפוך צד הקדושה.

וזה עצמו שורש טהרת וכפרת יום הכיפורים, כי עיקר כפרת יוהכ"פ היא ע"י שמתגלה בפנימיות של ישראל שהם רחוקים לגמרי מכל הטא (וכמובן בליקו"מ תניינא סי' ז), והיינו שמתגלה פנימיות הניגון דקדושה שמתנגן בלב של כל יהודי, שהוא בחי' בירור הרצון האמיתי שאינו הפיץ כלל וכלל בשום הטא ועוון, ועי"ז נמשך הכפרה כי מתברר שכל ההטאים הם בבחי' היצוניות ואינם שייכים באמת לאיש הישראלי, וזה הכל ע"י תיקון ובירור הניגון דקדושה שנעשה ע"י סדר העבודה כיום הכיפורים וכנ"ל.

שחוטפי הויץ

וזה ג"כ עניין שחוטפי הויץ שנסמך לפרשת יום הכיפורים, כי הקרבנות הם בחי' תיקון הניגון דקדושה וכנ"ל, וא"כ מובן שלעומת זאת שחוטפי הויץ שהם קרבנות מצד הסמ"א הם בחי' המשכת הניגון של הסמ"א אחרא בעולם, וע"כ הוא חמור כל כך [והעיקר הוא בחי' שפיכת הדם אל הסמ"א כפי שמודגש בלשון הפסוקים וכפי שנסמך לזה עניין הדם, כי הדם הוא הנפש שזה בחי' קול הניגון, כי הניגון מורכב מקול ודיבור שהם בחי' קול ונפש, ועיקר הניגון הוא מהקול שהוא בחי' נפש, וע"כ כשלוקחים את הדם שהוא בחי' הניגון והנפש, ותחת להביאו לאהל מועד מביאים אותו אל הסמ"א, זהו פגם חמור מאוד עד שענשו כרת שחו בחי' כריתת הנפש והגוף, כי זה עצמו בחינת הפגם שמפריד את הנפש מהקדושה אל הסמ"א וזהו ג"כ ענינו.

"וחי בהם" הוא הקדמה לפרשת עריות

ונסמך לזה פרשת עריות שהוא עיקר הכלי להארת הניגון דקדושה, כי בזה הוא עיקר הנסיון של האדם (כמובא בליקו"מ סוף סי' ב'), ובוה הוא עיקר גילוי המלכות שהוא יסוד הניגון דקדושה, אבל באמת צריך להכניס את הניגון והקול דקדושה לתוך הכלי, שגם הסוד מרע הכל יהיה מתוך חיות ושמהח עצומה שזוכה לגלות מלכותו יתברך בעולם, וזוהי ההקדמה לפרשה זו "וחי בהם" שהוא בחי' החיות דקדושה בחי' הניגון דקדושה, שזוהי הדרך לזכות לשמירת הקדושה כי מוכרחים מצד אחד את שמירת חוקי התורה כפשוטו וכפרט בעניין עריות שעיקר הנפילה בהם הוא מהת שמחפש חיות במקום אחר לא בצד הקדושה, וע"כ היסוד הוא לידע שאין שייך חיות אחר בשום מקום, ועל האדם לעבוד את ד' בכל עת ובכל שעה גם כשהוא מר ממוות ואין לו בזה שום חיות, אבל באמת דייקא עי"ז יבוא ל"וחי בהם".

וזהו ג"כ עיקר הדרך והעצה לזכות לשלימות הקדושה, ובוה יתבאר ג"כ מה שלמדו מפסוק זה עניין פיקוח נפש שדוחה כל התורה (כמבואר ביומא פה ע"ב) כי וחי בהם היינו החיות דקדושה שהוא בחי' הניגון דקדושה שהוא ע"י ייחוד קול ודיבור שהם בחי' גוף ונפש, נמצא שעצם חיבור גוף ונפש הוא עצמו בחי' יסוד הניגון דקדושה, וע"כ עצם החיות של איש הישראלי דוחה כל התורה כולה, כי כל התורה היא כדי לגלות מלכותו בעולם ולהמשיך בעולם בחי' החיות והניגון דקדושה, ועצם החיבור גוף ונפש של איש הישראלי מסוגלים לזה אף יותר מכל התורה והמצוות, כי עצם חיותו היא בחי' הניגון דקדושה, אלא שצריך להזהר לא לקלקל דבר זה ע"י הניגון דסמ"א וע"כ בפועל כדי להרגיש את הניגון דקדושה בשלימות צריך לעסוק בתורה ובמצוות בחיות, בבחינת "וחי בהם", אבל מצד מהות הדבר, עצם החיות של איש הישראלי הוא נמשך מבחי' הניגון דקדושה שהוא בחי' ייחוד קול ודיבור.

שהוא בחי' עמלק, לתת לאדם הרגשה של ריחוק וחלישות הדעת, אבל התורה שבעל פה מגלה את הדרך להתקרב לד' ולגלות את מלכות ד' שזה יסוד ושורש הניגון דקדושה.

העיקר הוא להכניס את הקול שהוא הניגון לתוך הדיבור שהוא העשייה הפשוטה

ונקודה נוספת שמאירה את העניין ביתר עומק מתבארת בדברי מוהרנ"ת, שבאמת שורש המנגן הרשע הוא מחמת זה עצמו שהוא מחפש "קול" בלי "דיבור", דהיינו שהוא מחפש רק מוחין וחיות, אבל אינו מוכן לעשות מעשים של עבודת ד' בפשיטות, שזה בחי' דיבור, בחי' תורה שבעל פה, וממילא הוא נופל להיכן שהוא נופל, אבל הדרך האמיתית של עבודת ד' הוא להכניס את הקול בתוך הדיבור, דהיינו להכניס את החיות והניגון הפנימי בתוך עשיות פשוטות שזה בחי' תורה שבעל פה, באופן שהבסיס יהיה קיום התורה בפשיטות, ומתוך זה מוגיעים לניגון דקדושה באמת וכו"ל.

וז"ל מוהרנ"ת (הלכות אפטרופים הלכה ג אות ה): 'פי קול הנגינה יקר מאד מאד ויש לו פה גדול לעורר את האדם, הינו לעורר את המחין בכהינת קול מעורר הפגנה. אבל עקר שלמות הקול הוא בשמקשרין אותו אל הדבור בקשר אמין ודוק שזה עקר בהינת פלל כל היהודים יחד ולחבר הקול עם הדבור, וכו'. וזהו בהינת מה שצריך לחבר ולקשר הדעת אל הלב שזה עקר שלמות הדעת האמתי, כמו שכתוב, וידעת היום והשבוע אל לבבך, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה במקום אחר. פי הקול שהוא בהינת מוחין, פי הקול פוגע בהמח בכהינת קול מעורר הפגנה, עקר שלמותו בשמקשר לתוך הלב עד שיתחמם לבו על ידי זה בהתלהבות דקדושה עד שיזכה לדבורים קדושים בכהינת חם לפי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני.

פי הקול אף על פי שהוא יקר מאד, פי על ידו עקר הדבקות וההמשכה לה' יתברך פנ"ל, אף על פי כן כל זמן שאין הקול מתחדד עם הדבור יש עדין אהיות הסמטרא אחרא שעקר אהיותם מעלמא דפרודא מכהינת הקול שרחוק מהדבור שמשם אהיות אמות העולם והרשעים שאהיותם מכהינת קול נגון דסמטרא אחרא, דהיינו מונגנים רשעים שיש להם פה להמשיך את האדם חם ושלום, להכלי עולם הזה ותאיתיהן.

וזה בהינת פרעה שהוא אותיות הערף שניקתו מהגרין שמשם תוצאות הקול פנ"ל, ואיתא בפגנות עבדים היינו לפרעה במצרים, שהוא בהינת מה שרצה פרעה לעבד המחין במצר הגרון ולא יתפשוטו ולא יתגלו לחייו פי משם היה ניקתו, שכל זמן שהמחין סתומים למעלה במצר הגרון הוא יונק משם ועל ידי זה גם ישראל למטה משעבדים תחתיו. ועקר יציאת מצרים הוא בהינת שנתפשוטו ונתגלו ויצאו המחין במצר הגרון וכו', עין שם, הינו פי שרש הקול, שהוא בהינת מוחין, הוא ממקום גבה ועליון מאד מכהינת התנוצצות אלקות שמתנוצצין לכל אחד בדעתו. פי ה' יתברך ברחמי מצמצם את עצמו בכמה צמצומים להאיר לכל אחד בדעתו התנוצצות אלקות וכו' מרמז לו וקורא אותו שמשך אחריו וזאת ההתנוצצות הוא בהינת קולות שבאין מלמעלה לקרות את האדם שימשך אחריו יתברך וכל הקולות נמשכין משם. ועל כן יש להקול פה גדול להמשיך את האדם אליו יתברך מהמת שנמשך בשרשו ממקום גבה מכהינת התנוצצות אלקות, פי עקר התגלות אלקות הוא בהינת קול, בכהינת קול דברים אדם שומעים ותמונה אינכם רואים וזלתי קול. אבל ה' יתברך נתן בחירה לאדם ומי שבוחר פחיים בפשיטות את הקול הזה הוא בהינת הפרוז הבא מלמעלה, הוא נמשך אחריו ומקדש ומטהר את עצמו מפל תאות עולם הזה והכליו ואזי זוכה להמשיך הקול שהוא בהינת המחין לתוך הלב עד שזוכה לקבל דבורים קדושים מלמעלה שיהיה נעשה מהקול צרופי אותיות ודבורים עד שידע רצונו יתברך ומצותיו, פי אפלו בפשיטות בהינת קול מלמעלה עדין אין יודעין שום מצוה עד שזוכין לקדש ולטהר את עצמו כל פה עד שיהיה נעשה מהקול דבור עד שיזכה שידבר ה' עמו וידע לו תורתו ומצותיו. שזהו בהינת אבות העולם שזכו לשמע בקולו ולדבקה בו ולהמשיך מאחריו עד שזכו שדבר ה'

והתקון הוא שיוכל לשמוע נגינה מפל אדם, הוא על ידי שילמד בלידה תורה שבעל פה, הינו גמרא שהיא בהינת לילה. בדאיתא בפמדרש, ששהיה משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, לא היה יודע מתי יום ומתי לילה, רק על ידי זה בשהיה לומד תורה שבכתב, היה יודע שהיא יום, ובשילמד תורה שבעל פה, היה יודע שהיא לילה. נמצא, שהתורה שבעל פה היא בהינת לילה. ובמז' שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פנחרי"ן כד): "במחשבים הושיבנו" זה תלמוד בבלי. ובתיב (בראשית א): "ולחשף קרא לילה". הינו על ידי שילמד ש"ס יתקן השית עוזקאין שבקנה, שמהם יוצא הקול. וזהו (איכה ב): "קומו רני בלילה", הינו שתהיה תקימה להרבה, הינו על ידי הלילה שהיא גמרא ש"ס.

עניין העצה של לימוד תורה שבעל פה שמגלה את דרך גילוי המלכות בכל עת ובכל זמן

הנה רבינו מגלה לנו כאן עצה ודרך שלא יקשה לנו בעבודת הכורא מחמת השמיעה של הניגון של המנגן הרשע וכפי שנתבאר לעיל זהו הניגון שמתנגן על פי רוב כחלל העולם, ובהכרח אנו שומעים את הניגון הזה ועל כן אנו מוכרחים לעצה בזה, ועכ"פ מגלה רבינו עצה לזהו שהיא לימוד תורה שבעל פה שהיא בהינת לילה, ובפרט בלילה ממש שאז 'חוט של חסד מגן עליו'.

והנה בוודאי אין איתנו יודע עד מה, ובפשטות ניתן להבין שהוא עניין של סגולה בעלמא שזה מגן שלא יזיק הניגון של הרשע, אבל מתוך כללות המאמר ומדברי מוהרנ"ת, ניתן להבין שא"ז רק עניין סגולי אלא יש כאן נקודה פנימית [באופן שהעצה הזו היא נקודה של עבודה מסוימת], והיינו כי עיקר הניגון של הסמטרא אחרא מכניס לאדם כבידות וחלישות כאילו אין לו שום תכלית בעולם, ואינו פועל כלום, ואין לאף אחד שום הפץ בו, וכל מיני מחשבות כיוצא בזה, אבל האמת היא שבכל רגע ובכל מצב, אף בתכלית המוחין דקטנות והחושך וכיוצ"ב, מ"מ בכל רגע ובכל מקום יש נקודה שיכולים לעבוד בה את הש"ת בפשיטות ולגלות מלכותו בעולם, שאין לשער ואין לתאר מהי נקודה אחת של עשיית רצונו יתברך וגילוי מלכותו בעולם.

ועניין זה מתגלה בתורה שבעל פה, שמגלה בפשטות את כל הלכות התורה בכל רגע ובכל מצב, כך שבכל רגע יש צווי ד' והלכה שיש לקיימה בעניין זה וברגע זה, ובה מוגלים מלכות ד' בכל רגע ובכל מקום, וכגון בעת האכילה, אף אם אדם רחוק מאוד מהניגון דקדושה שאז זוכה לאכול בקדושה ובטהרה מתוך אמונה שהוא עוסק בבירור ניצוצות עד שזוכה לשלימות הארת הרצון שמאיר בעת האכילה, אבל גם כשאדם רחוק מזה ונדמה לו שהוא אוכל 'סתם', ולפעמים גרוע מזה שהוא נופל ממש לתאוות אכילה וכיוצ"ב, אבל סוכ"ם בתורה שבעל פה מתגלה הלכות פשוטות שבהם מגלים את מלכות ד' בעולם, וכגון שאוכל בשר שהוט ולא נבילות ח"ו, וכן נזהר מטריפות, וכן אוכל רק בשר שעבר מליחה, ונזהר שלא לאכול בשר והכל יחד ח"ו, שבכל זה יש הרבה פרטי דינים המתבארים בתורה שבעל פה, ובוודאי צריך ללמוד אותם כדי לידע אותם על בוריים ולקיימם ולא להיכשל בהם ח"ו, אבל עכ"פ בכללות כשאיש הישראלי אוכל בשר שהוט שאינו טריפה והוא מלוח ואינו בשר בחלב, הרי הוא מגלה מלכות ד' בעולם בכל פרט ופרט שהוא נזהר, וכן כיוצ"ב בשאר המאכלים, שאוכל מעושר ונזהר ממאכלות אסורות ונכמו שאמרו שיש עשר מצוות כפת וע"כ צריך לאחוז עשר אצבעותיו כפת, יעו"י בשו"ע או"ח סי' קסו ס"ד, וכיוצ"ב בשאר ענייני האדם, כשאדם מתבונן בזה יראה שבכל פרט ופרט יש קיום של הלכות פשוטות, אם זה דיני ממונות, ואם זה בשמירת הקדושה, ועוד ועוד, וכשאדם מתבונן בזה הרי מזה עצמו הוא יכול לקבל חיות נפלאה ולבוא לבחי' הניגון דקדושה שהוא היפך המנגן רשע שמכביד ומכניס עצבות וחשכות.

זהו בהינת התיקון של תורה שבעל פה "שהיא בהינת לילה", כי העיקר הוא לתקן ולהמתיק את בהינת החושך והלילה, ששם מתגבר המנגן רשע

יתברך עמקם וגלה להם כמה מצות, עד שבא משה רבנו שהוא זכה לזה בתכלית השלמות עד שזכה בכל עת על ידי מעשיו הטובים לעשות מהקול דבורים, כמו שפיתוח, וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרבים וכו', ועל ידי זה קבל את כל דברי התורה הזאת ונתנה לנו.

אבל את זה לעצמת זה, פי פרעה וכיוצא בו בשהגיע להם בחינת קול מלמעלה לא רצו להשליך מעשיהם הרעים ולהקשות אתרו ועל כן לא קשרו את הקול, שהוא בחינת המה אל הלב ולא עשו מהקול דבורים, אדרבא, הפכו את הקול והדעת לדרכיהם הרעים, פי ישראלים דרכי ה' וצדיקים ילכו עם ופשיעים יפשו בו. פי הם מהמת שאינם רוצים להשליך מעשיהם הרעים פוגמים בהקול והדעת ומהפכין את הדעת לסברותיהם עד שהם נתעו ונבוכים לעבודה זרה וקפירות, ועל כן גם בהעבודה זרה וקפירות יש שם איזה ניצוצות מהתנוצצות אלקותו ויתברך, כמו שפיתוח, בכל מקום מקטר מנש לשמי, דקרו לה אלהה דאלהיא, פי גם להם הגיע איזה פרוז והתנוצצות מלמעלה שהוא בחינת קול, רק שנקללו אותו על ידי מעשיהם הרעים ועל ידי זה נתעו לדרכיהם הרעים. וזה בחינת מה שפרעה ינק ממצר הגרון ורצה שיתעקבו ויתעלמו המחין שם ולא יתפשטו למטה, פי לא רצה שיבוא הקול לתוך הדבור שיגלה ה' ויתברך רצונו על ידי הדבור שזה בחינת קבלת התורה, רק שיתעקב הקול והמחין למעלה כדי שהוא יינק משם שיהיה לו פה להפך הקול והדעת פרצונו שייכל לילך בשרירות לבו הרע.

וזהו כלל כל הפגמים של כל המקרים ושל כל הנבוכים בהכמות של הכל ובדעות זרות ובעצות רעות. וכל זה מהמת ששקוראין אותם לה' ויתברך על ידי הקול והפרוזה הפא מלמעלה בכל עת שהם ההרהורי תשובה וההתעוררות הפא על האדם בכל יום. אזי אינם נמשכין אחריו הקול הזה ואינם הושכים עצות איה לתקן מעשיהם רק הולכין אחריו תאוותיהן ואזי כמה פעמים נתקלקל אצלם בחינת הקול עד שהם מהפכין בחינת הקול שהוא הדעת לדרכיהם הרעים ואומרים כמה סברות של הכל באפן שיהיו הולכים בשרירות לבם ולא ישובו אל האמת לאמתו.

וזה בחינת גלות מצרים שכולל כל הגליות, הינו שהקול והמחין מעקב במצר הגרון שמשם יניקת הספרא אחרא שמהפך דברי א-להים תיים. ואינו מניח את הקול והמחין שיתפשטו ויצאו לחוץ, דהינו שיתגלה רצונו ויתברך באמת שנדע מה לעשות ואיה להתנהג באמת.

ועל כן עקר תקון הקול הוא על ידי למוד זכרא שהוא תורה שבעל פה כפ"ל, פי תורה שבעל פה הוא בחינת דבור, בחינת מלכות פה ותורה שבעל פה קרינו לה. פי תורה שבכתב ותורה שבעל פה הם בבחינת קול ודבור פידוע וצריף לקשרם ולהתדם בקשר אמיץ, פי זה עקר בחינת היהודי ליהוד ולהכיר הקול והדבור כפ"ל, הינו פי תורה שבכתב היא עדין בבחינת קול מהמת שמתורה שבכתב עדין אינו יודעין שום דין בבור איה להתנהג במצות התורה על כן הוא עדין בבחינת קול, שהוא שרש הדבור, שהוא תורה שבעל פה שהיא מנגלה לנו כל פרטי דיני התורה איה להתנהג בכל מצוה שזה עקר הדבור שהוא מנגלה תרצונו שבלב, פי על ידי הקול יכולין לקרות את האדם אליו, אבל עדין אינו יודע מה הוא רוצה, אבל בשבא אליו והוא מדבר עמו בדבורים אזי הוא יודע רצונו. ועל כן אף על פי ששרש יניקת הפלכות הוא מבחינת קול כפ"ל, אבל עקר התנהגת הפלכות הוא על ידי הדבור שמתגלה רצונו הפלך למען נדע מה לעשות ובמה נעבד אותו ונעשה נחת רוח לפניו, שזהו בחינת תורה שבעל פה שהיא בחינת דבור שמבאר ומפרש את בחינת הקול שהוא בחינת תורה שבכתב וכפ"ל.

הנה מוהרנ"ת מאריך בזה קצת, אבל יסוד הדברים הוא שמבואר בדברי מוהרנ"ת את היסוד הנ"ל ששלמות הניגון דקדושה הוא ע"י יהוד קול ודיבור שהוא בחי' האור הפנימי שבא מלמעלה שהוא בחי' קול, וצריך להכניסו לתוך דיבור שהוא בחי' המשכת הדעת אל הלב, ולא כמו הרשעים שגם הם יש להם לפעמים בחינת קול, אבל אינם מכניסים את הקול לתוך בחי' דיבור, ומבואר להדיא בלשון מוהרנ"ת שזהו בחינת העצה של לימוד תורה שבעל פה שבזה

מכניסים את הקול לתוך בחי' דיבור שזה יוצר את שלמות הניגון, כי באמת שלמות הניגון הוא דייקא מתוך העשייה הפשוטה, קיום דיני התורה, שזה בחינת יסוד בניין המלכות דקדושה, שאז יכולים להכניס את החיות הפנימית שהוא בחי' הקול, שהוא בחינת הניגון הפנימי שמתנגן בלב האדם שזה המוחין של בניין המלכות הזה, אבל ההתחלה היא דייקא מתוך בחי' העשייה ואי אפשר להתחיל מיד מהניגון.

ההבדל בין הרשע לצדיק הוא בעניין תיקון הדיבור ולא בעניין הקול

ובאמת מתבאר בזה נקודה נפלאה ויסודית מאוד בעבודת ד', כי על פי רוב אנו מורגלים לחשוב שההבדל בין הצדיק לרשע שהצדיק מחפש את התענוג והחיות דקדושה ועי"ז יש לו חיות ותענוג מעבודת ד' והרשע לא מחפש חיות אמיתית, אבל בדברי מוהרנ"ת הנ"ל מתבאר שאדרבא, גם הרשע מחפש חיות, כי כל העולם בעצם מחפש חיות ותענוג וזהו בעצם בחינת הניגון, ולכן גם בפשימות העולם מחפש מאוד ניגונים, כי מחפשים איוה-שהיא חיות, ועיקר ההבדל הוא בהיפך, שהרשע לא מוכן לעשות משהו ללא חיות, והוא חייב כל הזמן את החיות והתענוג, ומהמת שבקדושה הדבר צריך יגיעה ולא בא תמיד מיד בנקל, על כן הוא נמשך אחר התאוות שיש בהם דמיון של חיות ותענוג, אבל הצדיק יודע שלא חייבים כל הזמן חיות, ואדרבא עיקר עבודת ד' הוא בפשימות אף כלי שום תענוג וחיות, רק לעמוק בתורה שבעל פה ובקיום דיני התורה שזה בחי' גילוי כבוד מלכותו יתברך בעולם, ועי"ז זה נכנה הכלי שבתוכו מאיר אח"כ החיות האמיתית שהוא בחי' הניגון דקדושה, שמאיר דייקא בתוך מה שזוכה לעבוד את השי"ת בתמימות ובעשיית פשוטה ולגלות מלכותו יתברך בקיום דיני התורה, שזה עיקר החיות האמיתית.

הארת הניגון הוא בבחי' הקול שמאיר בתוך הדיבור כנפש שמאירה בגוף

ואמנם יש לאדם לחפש את החיות בעבודת ד', שזהו בעצם עניין הניגון דקדושה המבואר במאמר זה, שהוא החיות הפנימית שיש בכל פרט בעבודת ד', כי לימוד התורה ועשיית המצוות באופן של קרירות ויבשות זהו בעצם התוצאה והמהות של הניגון הלא טוב שמתנגן בעולם, אבל הדרך הוא שהניגון דקדושה מאיר בתוך העשייה הפשוטה, בבחי' קול המאיר בתוך הדיבור, כי הקול והדיבור הם בחינת נפש וגוף (וכמבואר בליקו"ה שם באות יד), ועל כן צריך שהבסיס ו"בניין המלכות" יהיה בחינת דיבור, היינו בחינת לימוד וקיום הלכות של תורה שבעל פה, ובוה מאיר "מוחין" של המלכות, שהוא בחינת הקול, שהוא הארת הניגון דקדושה שמתנגן בלב האדם, כי כשם שדיבור לבד אינו טוב, דהיינו לימוד התורה וקיום המצוות בקרירות ללא חיות דקדושה, כך גם קול בלא דיבור, דהיינו חיפוש החיות לבד בלא הצמצום והכלי של מצוות והלכות התורה שבעל פה, ושלמות הניגון דקדושה הוא דייקא ע"י יהוד והדיבור של הקול עם הדיבור וכנ"ל.

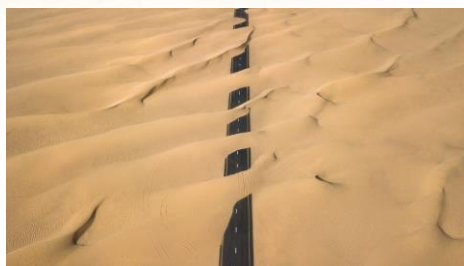
ובאמת גם בפשטות יכולים להבין ולראות בחוש עניין זה, כי כשאדם מחפש חיות דייקא מדברים גדולים או מהשגות ומוחין והרגשות ואורות וכל כיוצ"ב, הרי יש בזה הרבה נמייה לגאווה ואין כאן גילוי אמיתי של מלכות ד', וכמו כן נופלים מזה מהר כי אין המוחין קבועים תמיד ובהכרח יש בזה הרבה עליות וירידות, ועי"ז נופל האדם בקל, אבל כשהיסוד והבסיס הוא מצוות התורה בפשימות, הרי זה שייך בכל עת ובכל שעה, וזהו באמת גילוי מלכות ד' בעולם, וממילא כשאדם מחיה עצמו בזה הרי זה חיות אמיתית בלי גאווה, אלא שמחה אמיתית בכבוד ד', וממילא זוכה עי"ז באמת לניגון דקדושה שהוא החיות האמיתית בקרבת ד' ובמה שמגלה כבוד מלכותו יתברך בעולם.

כלל העניין שעניין לימוד התורה שבעל פה שהוא בחינת לילה, אינו רק סגולה בעלמא, אלא הוא הדרך והיסוד איה להגיע לניגון דקדושה, וזה ע"י שיודע תמיד שגם בעת בחינת לילה והושך יש לו דרך לעמוק בבחינת גילוי מלכותו יתברך, שזה יסוד בניין המלכות דקדושה, ועי"ז מאיר לו הקול והניגון דקדושה בתוך הדיבור שהוא בחי' לימוד וקיום התורה שבעל פה שזהו הניגון האמיתי מצד הקדושה ובהמשך יתבאר עניין לימוד התורה שבעל פה בלילה ממש שיש בו מעלה יתירה.

בימים אלו של ספירת העומר, נשתדל בעז"ה להתמקד במ"ח קנייני התורה, ולהוציא נקודה קצרה ומעשית מכל קניין.

אם כן, מה שנותר לנו הוא פשוט 'לעשות'. לקיים את התורה בפשיטות ממש, כמו תינוק שעושה את זה בתמימות ומתיקות. ולהאמין שבעשייה הפשוטה הזאת טמונים כל הסודות הגדולים ביותר. ורק מתוך האמונה הזאת, אפשר לנסות להתקדם ולהבין. אבל תמיד לחזור לשורה הראשונה: עשייה פשוטה, מתוך אמונה תמימה.

לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. מתוך אימון אמונה ונאמנות. זו ההתחלה וזה הסוף.

אם לא תתחיל – לעולם לא תדע!

נחינה – לומדים על הכביש, לא רק בתאוריה. גם בעבודת השם.

הקניין הראשון, מתוך ארבעים ושמונה קניינים שהתורה נקנית בהם הוא 'בתלמוד'.

'בתלמוד' הכוונה 'בלימוד'. והרי זה כאילו אומרים לנו 'בחמשה קניינים נקנה הארון' והקניין הראשון הוא 'בארון'... הרי 'הארון' הוא זה שבאים 'לקנות' אותו, ואם כן, לא קונים אותו 'על ידי' ארון... וכך גם לגבי התורה – אם 'אותה' אנו באים לקנות, איך אפשר לומר שקונים אותה על ידה בעצמה?!

בפשטות ניתן לומר, ש'התורה' אינה בדווקא 'לימוד התורה' אלא התורה בעצמה היינו האור שלה, ואחד מהקניינים שבהם קונים אותה, הוא על ידי 'שלומו' אותה. אך פשט הדברים הוא שאכן עוסקים בקניין 'לימוד התורה'.

בעלי המוכר מבארים, שהדבר הראשון שצריך לעשות כדי לזכות ללימוד התורה – הוא פשוט ללמוד. ובנקודה הזאת טמון יסוד גדול, גם בדרכי הפנימיות.

מי שממתין בכל דבר, עד שיביין אותו על בוריו – ורק אז יתחיל לעשות אותו, זה לא יקרה לעולם. לא רק מבחינה טכנית, שלעולם לא ניתן להבין דבר על בוריו, אלא גם מבחינה מהותית ופנימית – שהוא לא 'ראוי' להבין את הדבר, ואין לו את 'הכלים' להתחבר לזה.

ההתחלה של כל דבר, הוא פשוט להתחיל לעשות את זה, אפילו בלי הבנה, בלי טעם ובלי ריח. רק כאשר מוכנים להתחיל כך בפשטות, יכולים אחר כך 'להבין' 'להרגיש' ולהתחבר. ולכן, הקניין הראשון של 'לימוד התורה' הוא פשוט להתיישב ללמוד, בלי קניינים ובלי טכניקות, ובלי שום 'שיטות'. ורק לאחר מכן אפשר לדבר מה הם הקניינים, השיטות והדרכים.

ולא רק בלימוד התורה, אלא בכל ענייני התורה ועבודת השם. הנחת תפילין עושים בפעם הראשונה בלי הבנה ובכלי שכל. מי מדבר על שמירת שבת, שמחנכים לכך ילדים קטנטנים ממש, וכך גם תפילה ושאר המצוות. דבר ראשון 'תעשה' את זה, ברמה הפשוטה ביותר, רק אחר כך תוכל להיכנס 'לתוך' הדברים. 'נעשה' ואז 'נשמע' (על פי ליקוטי מוהר"ן סימן כב).

יתירה מזאת. החלק החשוב ביותר הוא עצם העשייה, ולא דווקא ההבנה.

ככל שנזכה להעמיק ולהבין את ענייני התורה ועבודת השם, עדיין רחוקים אנו אינן-סוף פרסאות מהבנה אמיתית, כפי שהדברים הם באמת, וכפי שהצדיקים השיגו אותם. וכמו שאמר הבעל שם טוב על הפסוק 'תורת השם תמימה', שכל שלומדים אותה היא עדיין 'שלמה' ולא נגעו בה כמלוא נימה.

ישמעו אזניך מה שפיך מדבר.

אם לעצמך אתה לא מקשיב, איך תוכל להקשיב לאחרים, ומדוע תצפה מאחרים שיקשיבו לך?

הקניין השני מקנייני התורה הוא 'שמיעת האוזן'.

לאחר הקניין הראשון והבסיסי 'בתלמוד' – שפירושו, פשוט, ללמוד. מניע הקניין השני, ואומר: 'תשמע מה שאתה לומד'.

בפשטות, הכוונה שצריך ללמוד בקול. ללמוד באופן שאפשר 'לשמוע', ולא לקרוא בלחש שאז אי אפשר לשמוע. זהו פרט חשוב בלימוד התורה, שמשפיע ישירות גם על הזיכרון, וכמבואר בכמה וכמה מאמרים במסכת עירובין (דף נד) על החשיבות 'לשמוע' את מה שלומד.

בפנימיות, יש כאן עצה נפלאה, ללימוד התורה בפרט ולעבודת השם בכלל. והעצה היא: 'להקשיב'. ובלשונו של רבינו מוהר"ן מברסלב לקשר המחשבה אל הדיבור ('ליקוטי מוהר"ן פ', ועוד הרבה).

השלב הראשון בהבנת הלימוד, הוא פשוט 'להקשיב' למה שהפה מדבר. אתה אומר פסוקים, קורא משניות וגמרא, ושאר ספרים – תקשיב למילים הקדושות שיוצא מפיך. ההקשבה הזאת בעצמה היא הפירוש הבסיסי והטוב ביותר למה שאתה לומד. וזה גם יהיה הרקע לכל הסבר וההעמקה שתמצא להוסיף אחר כך.

ולא רק בלימוד. גם בתפילה כך. לפני פירושים עמוקים וכוונות נשגבות – הכוונה הכי פשוטה, הכי עמוקה, והכי אמיתית, היא פשוט 'להקשיב' למילים שאנחנו מוציאים מהפה. כל כך פשוט וכל כך עמוק. כך גם באמירת תהלים, תפילות ובקשות שונות.

הורגלנו 'לדבר' משהו אחד ו'להקשיב' על משהו אחר. ולכן, נראה לנו שקשה להבין או לכוון. אם רק נקשיב למה שאנחנו ממיילא מדברים, נגלה עולם חדש.

וכך גם בכל המצוות, ובכל פרט מעבודת השם. השלב הבסיסי, הפשוט והעמוק ביותר – הוא 'לשים לב' למה שעושים; מניחים תפילין, עושים קידוש,

אוכלים מצה, נוטלים לולב, וכל פעולה אחרת; שים לב שזה מה שאתה עושה, זה הכל. כל שאר הרעיונות, מחשבות, והרגשות – יכולים לבוא רק 'כתוספת' על הבסיס הזה, ולא 'במקום'.

* * *

אומרים, שהטיפול המוצלח והיעיל ביותר – הוא 'ההקשבה'. כשמקשיבים למישהו באמת – מועילים לו יותר מכל עצה אחרת, ומכל טיפול מקצועי.

גם ההקשבה לעצמנו, תועיל לנו יותר מכל עצה אחרת. ואולי גם תלמד אותנו להקשיב לאחרים.

וכן להיפך, כל דבר לא-טוב אל תוציא אותו בפה, אפילו לא בצחוק, כי הדיבור הופך אותו למציאות. אל תפתח פה לשטן, ואל תאמר דיבורים של כפירה או דיבורים לא נקיים – אפילו אם זה לא ברצינות. כי כה הדיבור הוא כה רציני בהחלט.

יש לך פה! תשמור עליו מכל משמר, ותעשה בו שימוש לטובה כמה שיותר. מות והיים ביד הלשון.

הבנה פנימית.

אתה מבין מצוין.

כל ילד בטוח שהוא מבין הכל. והוא צודק לגמרי, למרות שהוא לא צודק בכלל.

* * *

הקניין הרביעי מקנייני התורה – הם 'בינת הלב' (ואו 'שכלות הלב').

בשלב הזה עדיין לא מתעסקים ב'דרכי הלימוד' [שהם מפורטים בהמשך המשנה 'בשימוש חכמים, בדקדוק חברים, בפלפול התלמידים' וכדומה]. אלא בשלב יותר מוקדם ובסיסי [שמקביל ל'שמיעת האוזן ועריכת שפתיים' מחד, ול'אימה יראה וענווה' מאידך].

אם כן, לא מדובר כאן על 'הבנת הלימוד', כי לזה לא קוראים 'בינת הלב' אלא 'בינת המוח' או 'בינת השכל'. מדובר כאן על משהו יסודי יותר, שהוא שלב בסיסי בעצם הלימוד.

* * *

הלב הוא 'הכס' והוא 'מבין' (ראה ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ב). גם כשהשכל לא כל כך חכם, ולא כל כך מבין – הלב דווקא כן מבין. אפשר להבחין זאת אצל אנשים שנחשבים לטיפשים או רדודים, אך פתאום בתחומים מסוימים, הם מתגלים כ'מבנים עניין' ועוד איד.

דברים ש'מעניינים' אותך, לא רק ברמה של 'סקרנות', ובוודאי לא ברמה של 'למה לא' – הלב שלך נמצא שם. וכשהוא נמצא שם, אתה 'תתפוס' את העניין. לפעמים אפילו ברמה שמוכשרים ממך לא יתפסו. וכמו שאמרו בעלי המוסר, שכשמנגיעים לדיון תורה, אפילו שפחה יכולה לומר סברא של רבי עקיבא איגר...

* * *

זה נקרא 'בינת הלב' ו'שכלות הלב'. פשוט, שהלב שלך יהיה כאן.

כשאתה ניגש ללימוד, זה יכול להיות מתוך הרבה סיבות; יכול להיות ההכרה של המסגרת (ישיבה, כולל, מכתבים), יכול להיות 'קביעות' שקבעת לעצמך, ויכול להיות אפילו רצון להשיג עוד ידיעות. אבל בכל אלו – 'אתה' עדיין לא נמצא כאן. אלא עומד מבהוין, ו-עושה את שלך; לומד, מספיק, מתעניין, ואפילו אולי יודע ומצליח, אבל לא מחובר.

הגישה הבסיסית צריכה להיות עם הלב. הלימוד הוא לא משהו 'מבהוין', והתורה היא לא 'אוסף ידיעות' – אלא משהו שהוא הכי 'שלי' והכי קרוב ללבי.

מנוע ושמו 'פה'!

הקול קול יעקב.

כל העולם מכרבר, אבל אנחנו יכולים 'לדבר'.

* * *

הקניין השלישי מקנייני התורה – הוא 'בעריכת שפתיים'.

לכאורה, את מצות לימוד התורה היה אפשר לקיים במחשבה, כי המטרה היא 'לדעת' אותה, והידיעה היא במוח. אבל לא, עיקר המצוה היא דווקא בפה, וכמו שדרשו חז"ל "כי חיים הם למוציאיהם" – למוציאיהם בפה.

כלומר, אם אתה רוצה לקבל 'חיים' מהתורה – תוציא את זה בדיבור. ופנימיות הדברים מבוארת בהרחבה ובדרך נפלאה במאמר עמוק ונפלא (ליקוטי מוהר"ן סימן נו). וגם להלכה, לרוב הפוסקים – אין צריך לברך 'ברכת התורה' על הרהור.

והמובן מזה, שהפה שלנו אינו רק 'היכי תמצוי' להעברת מידע, אלא הוא בעצמו כלי, שיש לו כח גדול. זאת בשונה מכל בעל חי שיש לו פה, ואפילו מהגויים שיש להם כח של 'מדבר' אבל אין להם את הפה שיש לנו.

* * *

הבעל שם טוב גילה 'במקום שמחשבתו של אדם – שם הוא נמצא'. כשאדם חושב על עולם האצילות, הוא נמצא בעולם האצילות, וכשהוא חושב הלילה על שאול תחתית – הוא ממש שם רח"ל. כי המחשבה היא עיקר האדם.

אבל, כל זה רק בעודו 'הושב'. ברגע שהוא מסיים 'לחשוב' – הוא כבר לא שם. יכול להיות שהוא היה עשר שעות בעולם האצילות, אבל רגע אחד אחר כך, כשהוא סיים לחשוב על זה, הוא כבר לא קשור לשם.

לא כך בדיבור. הדיבור הוא הנפש, כמו שכתוב 'נפשי יצאה בדברו', וכל דיבור שאדם מדבר – פועל על הנפש, והופך את הדיבור לחלק ממנה, וזה נשאר עצם מעצמו גם לאחר שסיים לדבר.

* * *

ולכן, כדי שהלימוד יהפוך לחלק מאתנו, בשר מבשרנו – צריך להוציא אותו 'בפה', ולא רק במחשבה. ולא רק בלימוד, אלא כל דבר שאנו רוצים להתחבר אליו – צריך להפעיל את כח הדיבור. רצונות, שאיפות, תקוות, וכל הדברים הטובים שאתה רוצה שיהיו – תוציא אותם בפה.

הא-ב של השייכות שלנו אל התורה – הן אל לימוד התורה והן אל קיומה – הוא כמשהו 'לכבי', ששם אני מוצא את עצמי, ומרגיש מחובר.

והחיבור הזה – נותן את ההבנה הבסיסית והנכונה ביותר. כשילד הושב שהוא מבין – הוא צודק לגמרי, כי הוא מחובר לכל ידיעה שהוא מתעניין בה, ולכן הוא באמת מבין אותה. הוא כמובן לא צודק – כי יש לו עוד הרבה מה להעמיק, אבל את ההבנה הבסיסית, ובעצם האמיתית והנכונה ביותר כבר יש לו.

[משום כך, גם כל כך חשוב וכמעט מעכב בלימוד, שיהיה 'לבו הפין', כי אז הוא מחובר לזה בלבד. וכך גם בכל נושא בעבודת השם, שיש לכל אחד את הנקודה השייכת ללבו, ושם מקומו].

סיכומי של דבר: הלב, הוא המרכיב החשוב ביותר. חשוב מצד אחד – לשמור עליו ולכוון אותו לכתובת הנכונה, אבל לא פחות חשוב מצד שני – להיות קשוב אליו, ולתת לו את הבמה המרכזית, גם בדברים שלכאורה שייכים לתחום השכל. הלב יודע מה הוא אומר.

זכויות שיעורים ובתי-כנסת למקורבים!

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	לפרטים
בני ברק	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	לומדים בחברה תורת חניכי הישיבות ב"ב	פעם בשבוע	0548487317
בני ברק קריית הרצוג	ליקוטי הלכות	לומדים בחברה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק קריית הרצוג	שיעור התחזקות	נושא בפרשה	בכל ליל שבת מברכים	0548496139
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבחורים	0548517128
בית שמש	חבורה ללימוד ליקוטי מוהר"ן	לומדים בחברה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387
קריית ספר	בית מדרש 'צנח ישראל'	תפילות \ שיעורים \ מלווה מלכה ועוד	ר' מסילת יוסף 34 (מאתרי 'בר בל')	

בשורה טובה תדשן עצם!!! אי"ה בקרוב בית מדרש חדש למקורבים בבני-ברק!!

עזרו לנו להגדיל את ההפצה:
ע"י תרומה במכשיר 'קהילות' הפשוט: 'עלמא דאורייתא' תרמו וכתבו: עבור 'המקורבים' תזכרו למצוות!

השיעורים הקבועים לשבת אחרי מות ולשבווע קדושים

יום	חודש ניסן	הדף היומי מסכת בכורות	מסנה בורה עמוד היומי 'דרשו'	ליקוטי ח"א	ליקוטי הלכות ז"ל	העמוד היומי בוה"ק זוהר חדש
ז	ח	י	חזרה	יט:	ג	קד:
א	ט	יא	שע, ג	כ:	ד	קה:
ב	י	יב	שע, ד-ה	כז:	ה	קה:
ג	יא	יג	שע, ו-ח	כח:	ו	קו:
ד	יב	יד	שע, א	כט:	ז	קז:
ה	יג	טו	שע, ב-ג	ל:	ח	קח:
ו	יד	טז	חזרה	לג:	ט	קט:

התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' השולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה ג.

עלון 'המקורבים'

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון האימוניל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 72 או לאימוניל: E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318 (בכל האזפנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך הטל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הנ"ל בשלוחה 72 על סך התרומה, ושהיא מיועדת לעלון זה) תזכרו למצוות!

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימוניל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדויים, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

קו 'זוניכי הישיבות' – ברסלב'
בני התורה המקורבים
לאורו של רביה"ק
מוהר"ן מברסלב זיע"א
077-31-40-331

שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת הגליון הנפלא 'הקבוצו'.
שלוחה: 3	לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים.
שלוחה: 4	1 – שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 – להשארת הודעה למאזינים. 3 – לשלוחת 'הליכה עם תורה' – 'חבורת תמימי דרך'. 4 – למענה ויעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 – פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. הרב שרגא זילברמן: 2 – שיעורים בליקו"מ. 3 – שו"ת ברסלב. 4/5 – שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 – שיחות ומכתבי מוהרא"ש. 7 – הזוה"ק בלשה"ק. 8 – דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בזוה"ק.
שלוחה: 7	1 – שיעורים ברחבי הארץ. 3 – חברותות ברחבי הארץ. 2 – להשארת הודעה לביקוש שיעור או חברותא.
שלוחה: 8	1 – קוי תוכן נוספים (מרכזיית: ברסלב \ פנימיות התורה \ האמונה). 2 – שירי ברסלב. 3/4 – שירים כלליים. 5 – שירי 'דרשו'. 6 – תיקון הכללי בניגון.
שלוחה: 9	1 – שידור חי.
שלוחה: 0	0 – הודעות קבועות ונחוצות.

אמר רבינו הקדושי: "רציתי שהענין שלי יתפשט בלבבות האנשים המתמידים בעבודתם כאנשי ליטא"!!
(שינוי שרפי קודש ז"ב, סימן נ"ד)